

این صدای بوستانی پریر است

گزیده کارنامهٔ ش. د. اع مقدس استان سمنان

به اهتمام

دکتر حسن یعقوبی

سرشناسه: یعقوبی . حسن ۱۳۵۴

عنوان و نام پدیدآورنده: این صدای بوستانی پرپر است / دکتر حسن یعقوبی / به سفارش اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان سمنان

مشخصات نشر: تهران. بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس - نشر صریح ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۱۶۰ صفحه - رقعی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۳۱-۵۱۵-۰

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

موضوع: شعر فارسی - قرن ۱۴ - مجموعه‌ها

موضوع: Persian poetry - ۲۰ th century - collocation

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷- سمنان (استان)

موضوع: Iran-Iraq War, ۱۹۸۰-۱۹۸۸—Semnan (province)

شناسه اف: ۵۰۰-۶۰۰-۳۳۱-۵۱۵-۰ / فاطمه ۱۳۵۶

شناسه ا: ۵۰۰-۶۰۰-۳۳۱-۵۱۵-۰ / اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان سمنان - ادبیات و انتشارات

رده بندی کتبی: ۱۷ / الف ۹ / PIR ۴۱۹۰

رده بندی دیوبی: ۸ / ف ۸ / ۱۶۲۸

شماره کتابشناسی ملی: ۵۳۰ / ۸۳۰

❖ این صدای بوستانی پرپر است

به اهتمام: دکتر حسن یعقوبی

واپایش نهایی: مدیر ادبیات و انتشارات اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان

سمنان، فاطمه مصطفوی فر

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۳۱-۵۱۵-۰

نوبت چاپ و سال انتشار: اول - ۱۳۹۷

شمارگان و قیمت: ۱۰۰۰ نسخه - ۱۰۰۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی: کوثر

کلیه حقوق این اثر برای اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان سمنان محفوظ است.

نشانی مرکز بخش: تهران، خیابان انقلاب، رویه‌روی دانشگاه تهران، پلاک ۱۳۶۶- تلفن و نمابر: ۶۶۹۵۴۱۰۸

نشانی: سمنان، میدان استانداری، بلوار دفاع مقدس، مرکز فرهنگی دفاع مقدس، کدپستی ۳۵۱۴۹۱۹۱۱۹

اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان سمنان، تلفن: ۳۳۴۸۰۹۹۱ - ۲۳۰

فہرست

۱۱		مقدمہ
۱۹		غزل آزاد مقدم
۱۹		صبح
۲۲		انہام بلوچی
۲۲		عروں سرخ
۲۳		محمد رضا پاک: ادبان
۲۳		پرندہ
۲۵		نصرت اللہ ترحمی
۲۵		چهار رباعی
۲۷		حسین علی جعفری
۲۷		آفتابی
۲۸		دو رباعی
۲۹		محمد حسین جعفریان
۲۹		مضرب شب
۴۳		ناصر حامدی
۴۳		دو رکعت خون
۴۴		کجا رفتند یاران
۴۶		سارا حیدری
۴۶		گمان نکنم
۴۸		ستارہ

- ۵۰.....علی رضا خجو
- ۵۰.....شناختی
- ۵۲.....زینب دولتخواهی
- ۵۲.....تا دریا
- ۵۴.....علی دولتیان
- ۵۴.....آن روزها
- ۵۶.....میترا، ادات دهقانی
- ۵۶.....در مسیر بهار
- ۵۹.....علی رضا خاتائین
- ۵۹.....جانپاز
- ۶۱.....کوچه
- ۶۴.....زهره دیانی
- ۶۴.....هجوم خاطره‌ها
- ۶۶.....علی رضا رعیت حسن آبادی
- ۶۶.....بوی پیراهن
- ۶۸.....مهدی زارع
- ۶۸.....پرزدن کنار تو
- ۷۰.....طیبه شامانی
- ۷۰.....یادگاری
- ۷۲.....نگار
- ۷۴.....حسین شهریاری
- ۷۴.....هم‌سفر

- سمیه صالحی..... ۷۶
- ساعت صفر..... ۷۶
- منصوره عرب سرهنگی..... ۷۸
- جاده‌های قنوت..... ۷۸
- یکی نبود و یکی بود..... ۸۱
- فرا رز عرب عامری..... ۸۲
- اولین سفر..... ۸۲
- محمد رضا عرب یار محمدی..... ۸۳
- هواپیمای کاشی..... ۸۳
- پرواز..... ۸۵
- شکیبا غفاریان..... ۸۶
- بدرقه..... ۸۶
- مسلم فدایی..... ۸۸
- کیوتران سپید..... ۸۸
- یادش به خیر..... ۹۰
- فضل الله قاسمی..... ۹۱
- سه رباعی..... ۹۱
- یاسمن قاسمی پور..... ۹۳
- پدرم..... ۹۳
- نسترن قدرتی..... ۹۶
- معجزه ناگهان..... ۹۶
- نسرین قربانی..... ۹۸

- ۹۸..... دفتر خاطرات.....
- ۱۰۰..... علی رضا قزوه.....
- ۱۰۰..... مثنوی شرمساری.....
- ۱۰۴..... غزل خاطرات.....
- ۱۰۵..... ناگهان در ناگهانی از گل و لبخند.....
- ۱۰۸..... پیره کاشی.....
- ۱۰۸..... پروانه.....
- ۱۱۱..... ناسرکش روز.....
- ۱۱۱..... جای من و سب.....
- ۱۱۳..... مادر سگ.....
- ۱۱۵..... شریف رضا مجد.....
- ۱۱۵..... ماندن.....
- ۱۱۷..... محمدرضا مختار نژاد.....
- ۱۱۷..... سه رباعی.....
- ۱۱۹..... محمد کاظم مزینانی.....
- ۱۱۹..... بوی هلو و باروت.....
- ۱۲۹..... علی معلّم دامغانی.....
- ۱۲۹..... به سوگ لاله.....
- ۱۳۸..... راهله معماریان.....
- ۱۳۸..... روشنم کن.....
- ۱۴۰..... نگین مقیمی.....
- ۱۴۰..... نام رهای تو.....

۱۴۳	حوریا موسوی
۱۴۳	صدایم کن
۱۴۶	مهرناز نصیری
۱۴۶	سه شعر
۱۴۹	دختلی نیک سرشت
۱۴۹	فصلت پرکشیدن
۱۵۱	محسن ومانی
۱۵۱	یادگار
۱۵۳	عطر سبک
۱۵۷	حسن یعقوبی
۱۵۷	هوای جنون
۱۵۹	منابع

مقدمه

«من از انهای جنون آمدم من از زیر باران خون آمدم
از آنجا که پرواز یعنی خدا سرانجام و آغاز یعنی خدا...»^۱

تاریخ ادبیات دفاع مقدّس از نخستین روزهای جنگ تحمیلی آغاز می‌شود و تا امروز ادامه دارد؛ از این رو ادبیات دفاع مقدّس جریانی است پایان‌ناپذیر که نمی‌توان آن را در هشت سال منحصر دانست. ادبیات دفاع مقدّس برآمد و رسیده گفته از ادبیات انقلاب اسلامی است و آثاری را دربر می‌گیرد که بر آن به ارزش‌ها، رویدادها و جلوه‌های دفاع مقدّس و آثار و بازتاب آن، زبان و نگاهی هنرمندانه پرداخته شده است.

در تعریف شعر دفاع مقدّس گفته‌اند شعری است که سرایره مقاومت و ایستادگی و دفاع مبتنی بر ارزش‌های دینی و الهی سروده می‌شود. این نوع شعر به‌عنوان یکی از گونه‌های ادبی دفاع مقدّس، از سال‌های روزهای اوّل جنگ، متولد شد و به‌شکل سروده‌هایی حماسی، در

۱. شعر از علی‌رضا قزوین.

مطبوعات و روزنامه‌های آن روزگار به چاپ رسید. شعر دفاع مقدس، در دو دوره، قابل بررسی است؛ نخست، آثاری که در طول هشت سال دفاع مقدس آفریده شده و دیگر، آثاری که پس از پایان جنگ تا به امروز سروده شده است.

نخستین شعرهای دفاع مقدس، عمدتاً در قالب نیمایی و با زبانی روایی، نسبتاً بلند، تصویری از رشادت و ایثار مردم را باز می‌گفت. در دهال‌های بعدی جنگ، قالب‌هایی دیگر چون رباعی و دوبیتی فرصت بروز یافت. در این دوره با تلفیق حماسه و تغزل، غزل، رنگ‌وبو و حال و هوای شایسته گرفته. قالب چهارپاره نیز یکی از قالب‌های مطرح شعر دفاع مقدس است که با زبان روایی و آهنگ حماسی‌اش رخ نمایاند. در ادا، با قالب‌هایی دیگر از جمله مثنوی، غزل، نیمایی و سپید روبه‌رو می‌شویم که در این میان، غزل توانست با حضوری چشمگیر، با تمام ظرفیت‌هایش در حاکمیت شعر دفاع مقدس قرار بگیرد و تا امروز هم از قالب‌های غالب بر این عرصه باشد.

موضوعات و بن‌مایه‌های اصلی شعر دفاع مقدس در دو دهه مذکور، عبارت‌اند از: تشویق و دعوت مردم به دفاع، مبارزه، پایداری، ستایش رزمندگان، شهیدان، جانبازان و آزادگان، شهادت‌طلبی، ستایش امام راحل، امید به پیروزی، وصف حال و هوای جبهه، رزم، حماسه و شجاعت رزمندگان، وصف لحظه‌های بدرقه رزمندگان و

تشییع شهیدان، تکریم و ستایش خانواده‌های شهدا و ایثارگران، نگرانی از کم‌رنگ شدن ارزش‌ها پس از جنگ، حسرت و دل‌تنگی نسبت به جبهه و جنگ، اظهار شرمساری نسبت به شهیدان، نکوهش دنیاطلبی، تجمل‌گرایی و عافیت‌اندیشی، نکوهش غفلت حماسه‌آفرینان، مظلومیت شهیدان و ایثارگران، ستایش شهدای تفسیر و مدافع حرم و

شعر دفاع مقدس همچنان بالنده و پویاست و شاعران امروز که حتی بسیاری از آنان، سال‌های جنگ را ندیده‌اند، این ترنم عاشقانه را پرشورتر تداوم می‌بخشند. «شعر دفاع مقدس هرچه پیش‌تر می‌رود، نه تنها آفاق نو و نسل نو و زبان نو می‌یابد، که در تکوین هویت و موجودیت خویش استوارتر می‌شود. سروده‌های نسل جوان شاعر امروز، چه از منظر کمی و چه از منظر کیفی، نمونه‌هایی درخشان، موفق و مانا برای مطرح کردن دارد هرچند راهی برای تعامل و تکامل، فراوری شعر و شاعران دفاع مقدس احساس می‌شود»^۱. آری، شعر دفاع مقدس، آمیزه‌ای از حماسه و عاطفه و ایمان است و سرودی سرخ و خون‌نگار که ریشه در دل و جان بی‌قرار اهالی شعر و ادب و معرفت دارد؛ حدیث عاشقانه ایثار و پایداری مردان و زنان

۱. محمد رضا سنگری، ادبیات دفاع مقدس، ص ۹۵.

آزاده‌ای است که در نبردی نابرابر، مردانه ایستادند و به عاشوراییان اقتدا کردند. درود خدا بر حماسه‌آفرینان گمنام و نام‌آوری که یاد و خاطره‌شان تا همیشه تاریخ ماندگار است و آفرین بر شاعران عاشق این مرزوبوم که چه نیک، حق این همه مجاهدت و ایثار را ادا کردند.

شاعران استان سمنان نیز از آغاز، همپای دیگر شاعران آزاده میهن عزیزمان مصوری جدی و درخشان در عرصه شعر دفاع مقدس داشته‌اند که تا امروز این حرکت بالنده، با قوت و افتخار ادامه دارد. تاکنون حدود سی و سه کتاب در حوزه شعر دفاع مقدس از شاعران استان سمنان منتشر شده که هر کدام، پنجره‌ای به آفاق شکوهمند شعر دفاع مقدس این استان کرده و جلوه‌هایی ناب از شعر و شعور و ایمان را به نمایش گذاشته است. برخی از این آثار به صورت مستقل و برخی نیز در قالب مجموعه‌ای از شعر شاعران استان منتشر شده که در ادامه، فهرست این آثار آمده است.

الف. مجموعه‌های مستقل:

۱. این همه یوسف، علی رضا قزوه، انتشارات سوره مهر، ۱۳۷۶ (منظومه‌ای در رثای شهید یوسف کلاهدوز).
۲. پانک به لحظه‌ها، ناصر کشاورز، انتشارات صریر، ۱۳۷۹ (مجموعه شعر نوجوان).

۳. قطار اندیمشک و ترانه‌های جنگ، علی‌رضا قزو، انتشارات لوح زرین، ۱۳۸۵.

۴. عطش باران، حسین علی جعفری، انتشارات زمزم هدایت، ۱۳۸۵.

۵. بوی هلو و باروت، محمدکاظم مزینانی، انتشارات شاهد، ۱۳۸۶ (شعر کودک و نوجوان).

۶. کتاب و آب ممنوع، محمدکاظم مزینانی، انتشارات شاهد، ۱۳۸۶ (شعر کودک و نوجوان).

۷. سبزه هفت رنگ، محمدکاظم مزینانی، انتشارات شاهد، ۱۳۸۶ (شعر کودک و نوجوان).

۸. سفر تا ستاره‌ها، سرتیپ درختی، انتشارات زمزم هدایت، ۱۳۸۷.

۹. مسافر سپیده‌دم، حبیب‌الله سامانی، انتشارات صریر، ۱۳۹۲ (شعر کودک).

۱۰. رویای صلح، مهرناز نصیری، انتشارات زمزم هدایت، ۱۳۹۳.

۱۱. هیس، علی‌رضا دلارام، انتشارات صریر، ۱۳۹۴.

ب. مجموعه‌های گردآوری:

۱. عطش به نیت دریا، به کوشش حسن یعقوبی، انتشارات زمزم هدایت، ۱۳۸۴ (دفتر اول شعر دفاع مقدس استان سمنان).

۲. دریا لباس خاکی من بود، به کوشش حسن یعقوبی، انتشارات بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، ۱۳۸۶ (دفتر دوم شعر دفاع مقدس استان سمنان).